

Miljöersättningen, ekostödet och tvärvillkoren

Anna Myréén i samarbete med Maarit Solla

Livsmedelsverket

Miljöersättningen 2022

- Ansökningsförfordningen är fastställda 8.2.2022.
- Förbindelsen för miljöersättningen kan förlängas med ett år.
  - I Vipu eller med blankett 101B.
  - I samband med förlängningen kan man frånträda åtgärder med blankett 479.
- Om inte förlängning av förbindelsen söks → upphör förbindelsen utan påföljder. Villkoren bör dock följas t.o.m. 30.4.2022 (skyddszoner) / fram till vårbruket
- Inga nya 5-åriga förbindelser. Det är möjligt att dela och överföra en gällande förbindelse (blankett 160).
  - Lämna in i god tid innan den egentliga ansökningstidpunkten, då fungerar Vipu-rådgivaren som den ska

Miljöersättningen 2022

Miljöersättningsens fortsättningsår

- Skyldigheterna och rättigheterna i förbindelsen fortsätter i oförändrad form år 2022.
- Den femåriga växtföljdsplanen, kvalitettest av åkerjord eller de utbildningar som förutsätts behöver inte förnyas
- Ersättningsnivåerna förblir de samma för alla åtgärder
- Inga nya arealer utom systemet tas med.
  - Undantaget ägoregleringar 5 ha / 1 ha

Miljöersättningen 2022

Miljöersättningens fortsättningsår

År 2022 kan alla ersättningsberättigade basskiften läggas till i en miljöförbindelse.

- Förutsätter att skiftet kommer från en gård med förbindelse och att skiftet varit i gårdens besittning år 2021.
- Livsmedelsverket lägger till uppgift om berättigande till stöd på de skiften som varit i odlarens besittning år 2021 (syns i Vipu-tjänsten).
  - Om man **inte** vill att ett basskifte ska ingå i förbindelsen
→ meddela om detta i tilläggsuppgifterna om basskiftet eller med en fritt formulerad anmälan.

Miljöersättningen 2022

Möjlighet till ändring i förbindelsen

- Frånträdande av en åtgärdshelhet i samband med förlängningen.
  - Det går att frånträda en eller flera skiftesspecifika åtgärder (ex. miljövårdsvallar) som valts till förbindelsen genom att meddela om detta på blankett 479 i samband med huvudstödansökan.
- Det går inte att byta eller lägga till åtgärder på basis av fortsättningsåret.
- Det går inte att frånträda en åtgärd för bara **ett specifikt skifte** utan att det leder till återkrav (ex. skyddszon)
- Om ett skifte byter besittare leder det inte till återkrav rörande de skiftesspecifika åtgärderna. Den nya besittaren kan fortsätta med åtgärden.

Skiftesspecifika åtgärder

		Avrinnings- vatten	Miljövårdsvallar			Åkernaturens mångfald		Trädgård/ sättpotatis
Placering av flyt- gödsel i åker 40 €/ha/år	Åter- använd- ning av närings- ämnen och organiskt material 40 €/ha/år	Reglerbar drän. 70 €/ha/v; Återvin- ning av avrin. vatten 250 €/ha/år	Skyddszon 500 €/ha/v; Fleråriga miljö- vårds- vallar 50 €/ha/år	Natur- vårdsåker vall 120 €/ha/år	Växttäck vintertid	Fång- gröda 100 e/ha/år; Grön- gödslings- vall 54 e/ha/år	Sanerings- gröda 300 €/ha/v; Mångfalds -åkrar 300 €/ha/år	Användn. av organisk mark- täckning av trädgårds- växter och sättpotatis.
Båda kan inte väljas		Anläggs under de tre första åren				Årlig åtgärd		Årlig åtgärd på samma skifte

Miljöersättningen 2022

Skiftesspecifika åtgärder

- Om man vill frånträda ex. genomförandet av åtgärden skyddszon måste man frånträda åtgärden miljövårdsvallar och då slutar också åtgärden vall på naturvårdsåker och flerårig miljövall.
- Om odling av trädgårdsväxter påbörjas eller utvidgas kan åtgärd för trädgårdsväxter väljas.
- Om skiften med en flerårig åtgärd överförs till annan odlare kan den nya odlaren fortsätta med åtgärden (t.ex. skyddszon).
- Överföring av förbindelse/**övergång till eko-odling**/Via Neuvo 2020
→ ger möjlighet till att byta åtgärd.

Miljöersättningen 2022

- Placering av flytgödsel och återanvändning av näringsämnen och organiskt material.
  - Arealen som berättigar till ersättning 60 % → 80 % av förbindelsearealen. (från och med år 2021)
- Återanvändning av näringsämnen och organiskt material.
  - En gård kan inte samtidigt både överlåta och ta emot organiskt material, bortsett från sådant organiskt material som har cirkulerat via en biogasanläggning.

Miljöersättningen 2022

- Återbetalning av stöd blir aktuellt för ett enskilt skifte om skiftet förblir i egen besittning men odlingen avslutas (ex. byggnadsplats)
→ återkrävs miljöersättningen / ekostödet från förbindelsens början.
- Anmäl växttäck, (min. 20 %) och eventuella trädgårdsåtgärder (min. 0,05 ha) åtminstone till minimigränsen så att åtgärderna förblir i kraft och återkrav undviks.
- Rörande saneringsgrödor som odlas på skiften på vilka det odlats potatis, sockerbeta eller frilandsgrönsaker är referensåren de tre föregående åren (2019, 2020, 2021).
- Från ingången av 2021 ska växtskyddssprutor testas med **3 års** mellanrum (om sprutan testats före år 2021 är testningen i kraft i fem år).

Ekogård och förgröningen.

Ekogårdar är automatiskt befriade från förgröningsstödet villkor. Befrielsen är frivillig och man behöver inte använda sig av den.

- Om gården har skiften som odlas konventionellt (ex. i omläggningsskedet) ska förgröningsvillkoren följas på dessa skiften.
- Om hela gården odlas ekologiskt gäller inte kraven för permanent vall / förgröningsstödet villkor.

Påföljder i miljöersättnings basnivå 2019-2021.

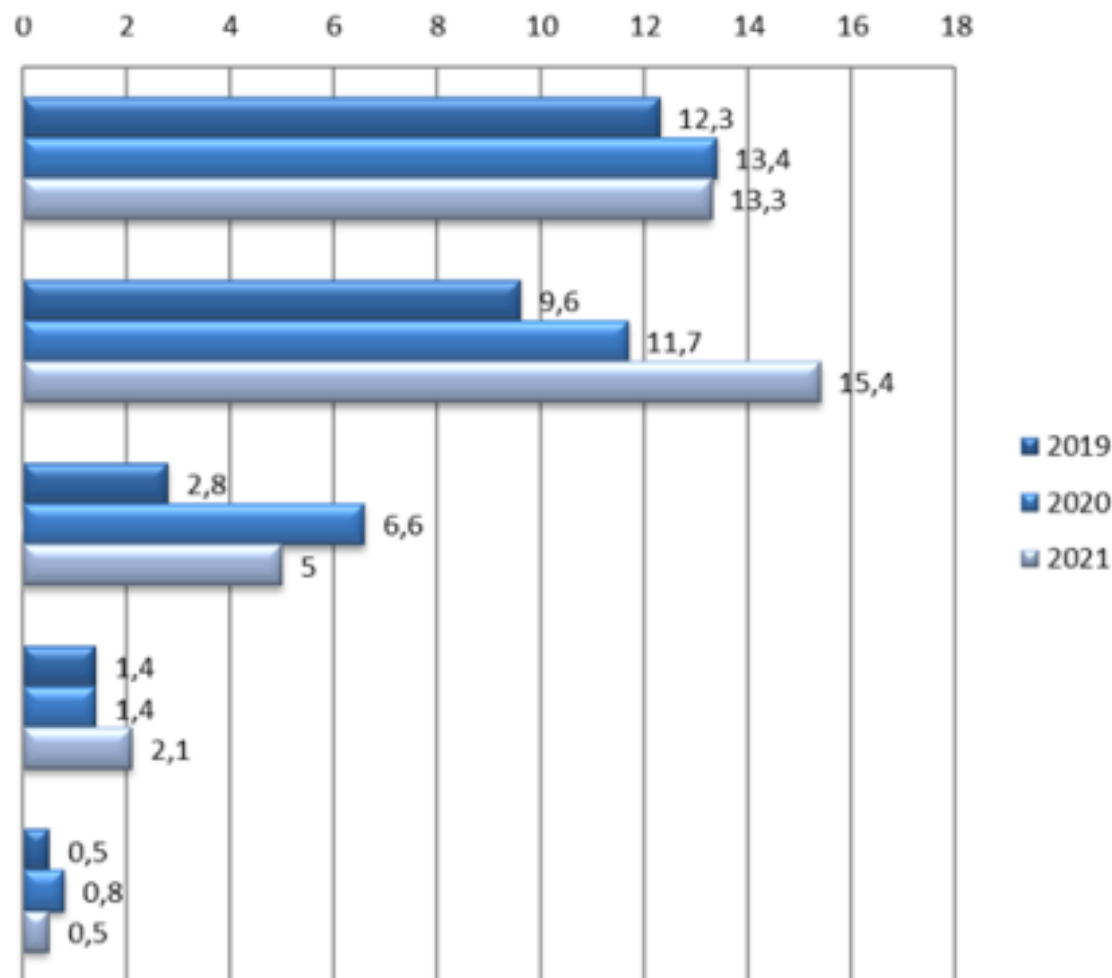
En 1 m ren har lämnats längs utfall

En marknadsduglig skörd går att
uppnå och växtskyddet har ombesörjts

Lämplig såtäthet

Grödan har odlats ändamålsenligt och
med för området lämplig växt och sort

En 3 meters bred skyddsremsa har
lämnats vid vattendrag

Påföljder i miljöersättningen på åtgärdsnivå 2019-2021.

Växtligheten på flerårig miljövall har slagits forslats bort

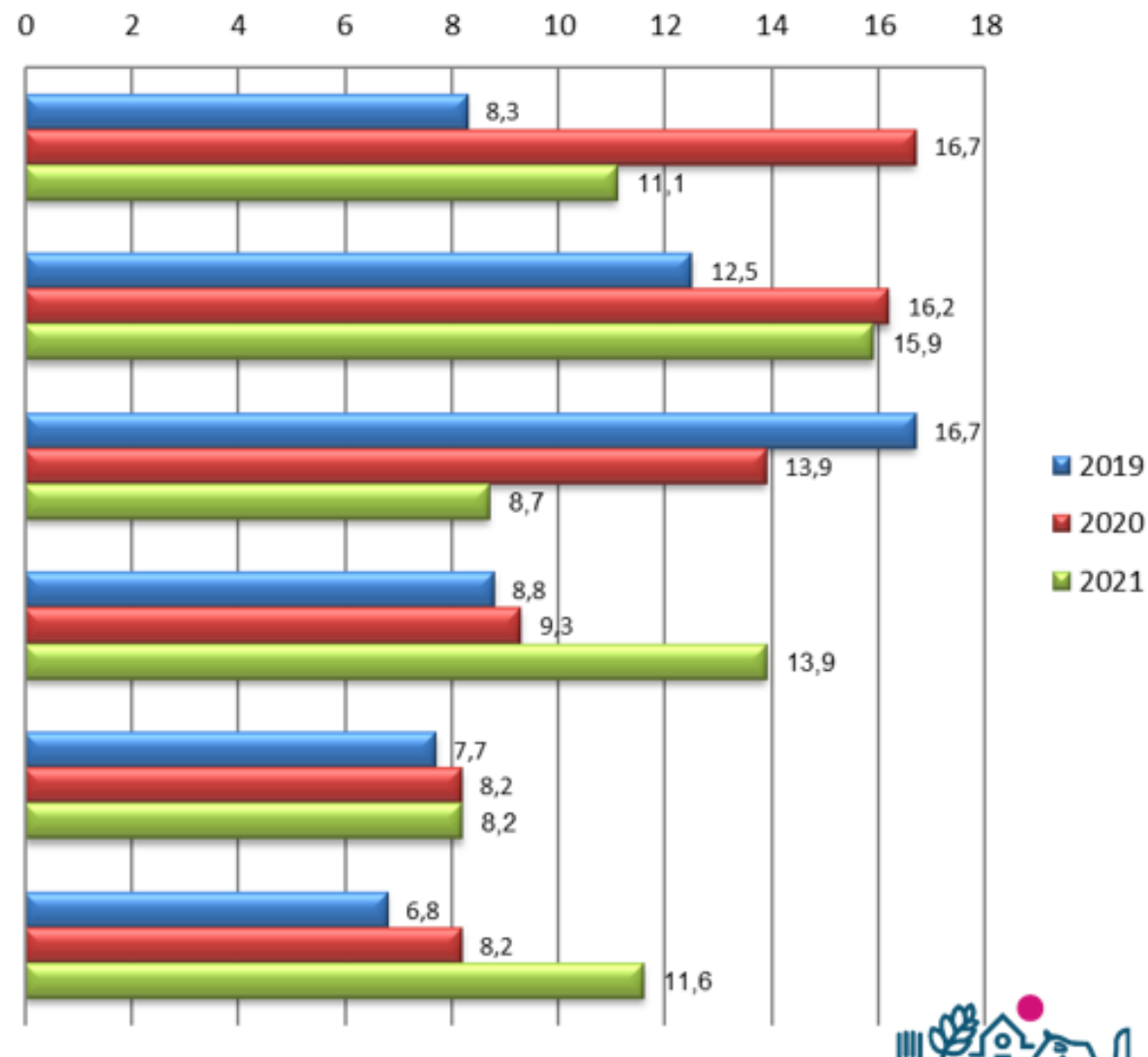
En 3 meter bred skyddsremsa har lämnats vid vattendrag

Fröblandningen för ängsväxter fyller villkoren

Växtligheten på skyddszon har slagits och forslats bort

Fånggrödan har sått senast 15.8.

Fånggrödan uppfyller villkoren

Observationer i terrängen miljöersättningen samt tvärvillkoren

En obearbetad dikesren på 1 meter saknas längs utfallsdiket.

Observationer i terrängen miljöersättningen

Kravet på en 3 meter bred skyddsremsa uppfylls inte

Skiftesspecifika åtgärder

Åkernaturens mångfald / fånggröda

Kom ihåg:

- Återta stödet för fånggröda för skiftet om sådden misslyckas.
- Det är tidigast 1.10. möjligt att gödsla/bearbeta/plöja en åker med fånggröda.
- Höstgröda går att så genom direktsådd på åker med fånggröda bara den inte gödslas.
- Följande års gröda får inte grundas via fånggröda, undantaget grönträda.

Skiftesspecifika åtgärder

Mångfaldsåker vilt / landskap

Växtligheten ska sås årligen med hjälp av utsädesblandningar som uppfyller villkoren (se förbindelsevillkoren). Obs! Kom ihåg att anteckna uppgifter rörande sådden i den skiftesbaserade bokföringen

Skiftesspecifika åtgärder

Miljövårdsvallar: Naturvårdsåkrar med vall ska slås vartannat år.

Anmält som naturvårdsåker vall → konstaterats som permanent icke odlat.

Skiftesspecifika åtgärder

Miljövårdsvallar: skyddszon

- Slåttermassan ska slås årligen och forslas bort från skiftet.
- Slåttermassan får inte lagras i skogen eller på impediment.

Skiftesspecifika åtgärder

Växttäckte vintertid

Följande växter kan godkännas:

- Vallar och rörflen som bevarats över vintern (inte kemiskt avslutad eller lätt bearbetad).
- Mångåriga trädgårdsväxter och kummin.
- Stubb av spannmål, oljeväxter, bovete, frökryddor, spånadslin, bondböna, ärt och lupin.
  - Också som lättbearbetat förutom de **två** sistnämnda.
- Fånggröda, om grödan lämnas över vintern.
- Höstråg, rågvete, höstvetete och annan höstsådd spannmål.
- Höstraps, höstrybs och andra höstsådda oljeväxter samt övriga höstsådda grödor.
- Lin och hampa som skördas på våren.
- På styrningsområdet kan bara 20 % vara lättbearbetat.

Skiftesspecifika åtgärder

Växttäcke vintertid

Som växttäcke räknas inte:

- Miljövårdsvallar (skyddszon, naturvårdsåkrar, fleråriga miljövårdsvallar).
- Gröngödslingsvallar.
- Mångfaldsåkrar (vilt, landskaps och äng).

Som växttäcke kan räknas:

- Trädor på vilka det sätts höstspannmål eller – oljeväxter.
- Trädor som är växtäckta över vintern.

→ För dessa skiften betalas ingen ersättning ut för åtgärden växttäcke.

Skiftesspecifika åtgärder

Växttäckning vintertid

- Minimiarealen på 20 % ska uppfyllas årligen områdesvis → om inte, avslutas åtgärden och alla stöd som betalats för åtgärden återkrävs (från år 2015).
- Inga möjligheter till kompensation, bara det som anmälts i höstanmälan beaktas vid kontroll.

Observationer i terrängen miljöersättningen / tvärvillkoren

På skiftet har korn anmälts som växt. Växtligheten består till stor del av ogräs. Växtskyddet har inte ombesörjts och en marknadsduglig skörd är svårt att uppnå. Påföljder i tvärvillkoren och miljöersättningen.
(Tvärvillkoren ligger som grund för miljöersättningen)

Observationer i terrängen tvärvillkoren

Gödselstacken ska vara täckt och får inte placeras på mindre än 100 meters avstånd från ett vattendrag, ett utfallsdike eller en brunn för hushållsvatten och på mindre än fem meters avstånd från ett dike. Notera också hur stackens underlag ska anläggas.

Observationer i samband med övervakning av miljöersättnings handlingar.

Årlig odlingsplan

- Gör odlingsplan årligen för alla jordbruksskiften, (min. **skiftessignum, växtslag, gödsling mängd och slag**).
- Växtföljdsplanen för ekoodling kan användas om det till den bifogats gödslingsplan.
- Kan leda till påföljd i miljöersättningsens stöd för balanserad användning av näringsämnen, BAN.
  - Sänkning av ersättningen med 20 % om odlingsplan fattas helt.
    - om den fattas för en del skiften justeras sänkningen.

Årliga skiftesvisa anteckningar för odlingsåtgärder.

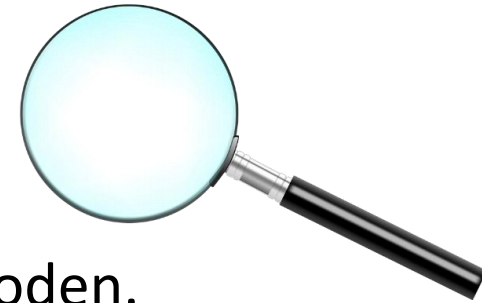
- Skiftets signum och areal,
- Bearbetningsdatum och bearbetningsmetod,
- Sånings- eller planteringsdatum,
- Växtart och mängden utsäde eller plantor,
- Gödslingsdatum,
- Mängd och slag av handelsgödsel och/eller organiska gödselmedel,
- Mängderna fosfor och kväve, vid behov en anteckning om när fosforutjämningsperioden inletts och åren för utjämning,
- Växtskyddsmedlets fullständiga namn, dosering, tidpunkt, användningsändamål. Observerade sjukdomar och skadedjur, orsak till användningen av växtskyddsmedel,
- Betesgång, datum för skörd eller slåtter samt skördenivån (uppskattning) inklusive nödvändiga motiveringar,
- Det som krävs i villkoren för den valda skiftesspecifika åtgärden

Observationer vid övervakning av skiftesanteckningar.

Följande saknas ofta i de skiftesvisa anteckningarna:

- Uträkning av kväve- och fosformängder (kg/ha).
- Anteckning om när fosforutjämningsperioden inletts och utjämningsperioden.
- Uppgift om skördenivå (uppskattning).
- Uppgift om sådd av fånggröda (och ev. andra skiftesspecifika åtgärder).
- Uppgifterna för markkartering är inte de markkarteringsresultat som varit i kraft vid gödslingstidpunkten.
- Uppgift över orsak till användning av växtskyddsmedel.

Påföljd i miljöersättningsens stöd för balanserad användning av näringsämnen (54€/ha):

- Sänkning med 25 % om uppgiften fattas helt.
- Om uppgifterna saknas delvis beaktas areal för och hur mycket av uppgifterna som saknas.

Markkartering inom miljöersättningen.

- För de åkrar som är i odling ska en ny markkartering utföras när det gått 5 år sedan den föregående markkarteringen **analyserades**.
(analysresultaten ska vara tillhanda innan gödsling utförs)
- Provfrekvens:
  - Minst 1 prov per basskifte, om basskiftet överstiger 0,5 hektar.
  - Om basskiftet är större än 5,0 hektar ska 1 prov tas per varje påbörjat femtal hektar.
  - För basskiften som är 0,5 hektar eller mindre kan samma markkarteringsprov användas som för det **angränsande** skiftet.
  - För enskilda basskiften som är 0,5 hektar eller mindre ska det tas 1 prov, eller också kan tabellvärden användas
(Ex. N mullrik lerjord, P bördighetsklass God).

Markkartering, forts.

Jordens egenskap och jordartsgrupp	Mullhalt	B Ö R D I G H E T S K L A S S							
		Dålig	Rätt dålig	Försvarlig	Tillfredsställande	God	Hög	Betänkligt hög	
Surhet, pH - lerjordar	mf	- 5,4	- 5,8	- 6,3	- 6,7	- 7,2	- 7,6	-	
	mh	- 5,2	- 5,6	- 6,0	- 6,4	- 6,9	- 7,3	-	
	mr	- 5,0	- 5,4	- 5,8	- 6,2	- 6,6	- 7,0	-	
	mmr	- 4,8	- 5,2	- 5,6	- 6,0	- 6,4	- 6,8	-	
- grova mineraljordar	mf	- 5,1	- 5,5	- 5,9	- 6,3	- 6,7	- 7,1	-	
	mh	- 5,0	- 5,4	- 5,8	- 6,2	- 6,6	- 7,0	-	
	mr	- 4,9	- 5,3	- 5,7	- 6,1	- 6,5	- 6,9	-	
	mmr	- 4,7	- 5,1	- 5,5	- 5,9	- 6,3	- 6,7	-	
- muljordar - torvjordar		- 4,6	- 5,0	- 5,4	- 5,8	- 6,2	- 6,6	-	
		- 4,4	- 4,8	- 5,2	- 5,6	- 6,0	- 6,4	-	

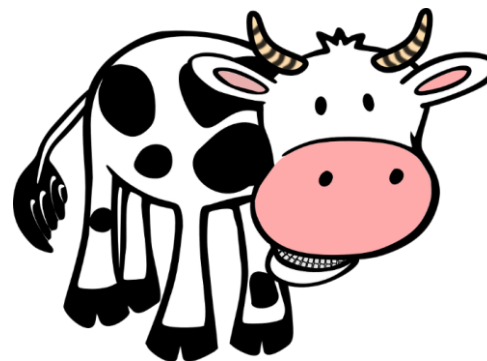
- Prov ska tas på skiften med en odlingsväxt, även om de **inte gödslas**.
- För åkrar som kommer i jordbrukarens besittning, åkrar som inte odlas och trädesåkrar samt övriga åkrar som ska börja odlas, ska prov tas under den växtperiod då odlingen av en gröda som ger skörd inleds.
- För åkrar under 0,5 ha kan **inte gemensamma** prov tas.
- Påföljd i miljöersättnings stöd för balanserad användning av näringsämnen, BAN:
  - Sänkning av ersättningen med 25 % om markkartering saknas helt.
  - Om den saknas för en del skiften justeras sänkningen av stödet.

Gödselanalys.

Nitratdirektivet (1250/2014) (miljöersättningen och tvärvillkoren)

- **Stallgödselanalys med fem års mellanrum.**
  - Lösligt kväve.
  - Totalkväve.
  - Totalfosfor.
- Gäller en gård där mängden stallgödsel som **uppkommer** och/eller den mängd **som används** som gödselmedel direkt på åker är större än **25 m³** om året.
- Gödslingen kan planeras på basis av antingen analysen eller tabellvärden.
- Kontrolleras i samband med dokumentkontroll under vintern!

3.8.2021

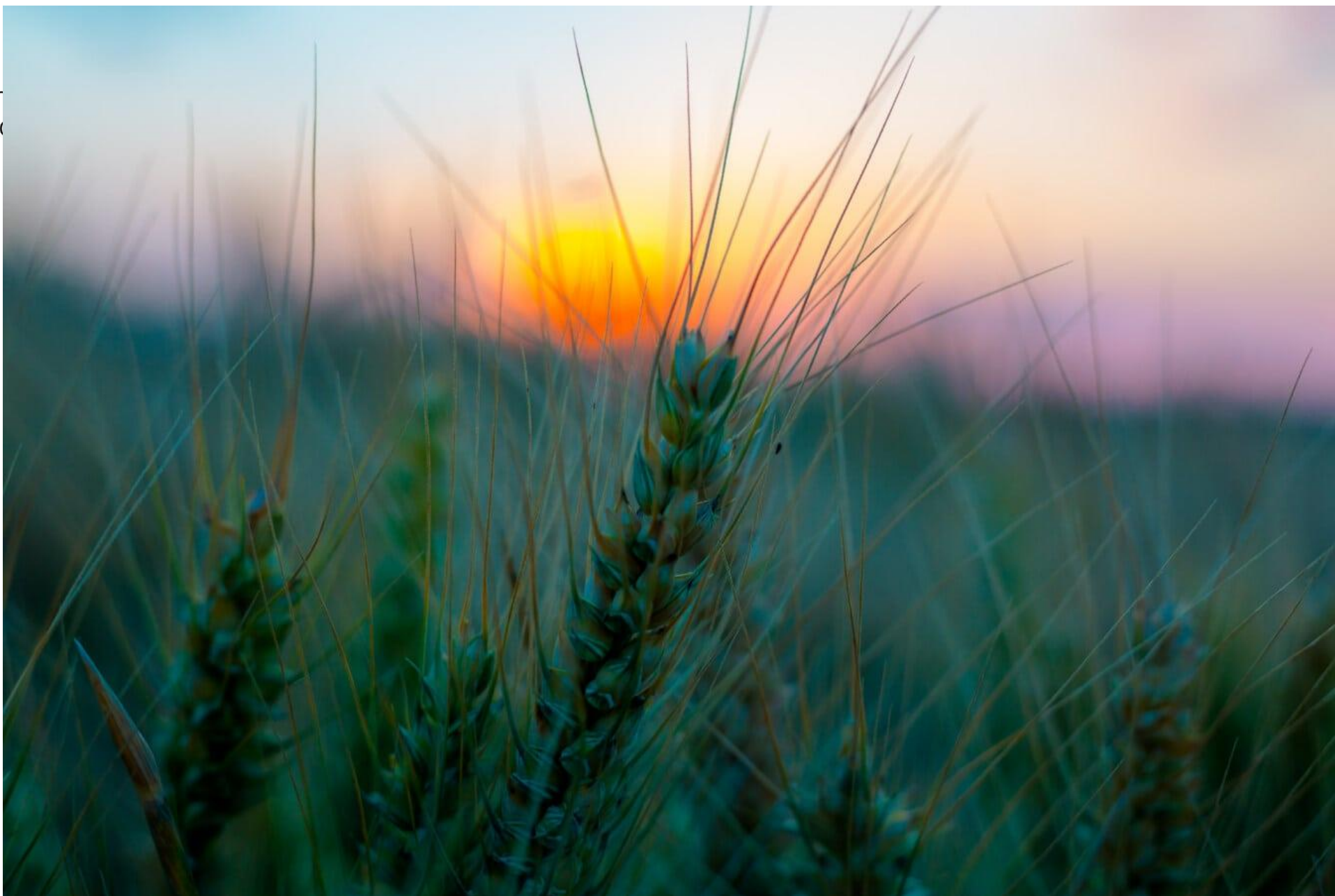

27.8.2021

Vårrops 15.11.2021

Växtperioden 2021

Med hopp om ett bättre växtår 2022!

